

6 EMERGÈNCIA ECOLÒGICA

ENTRE TERRES

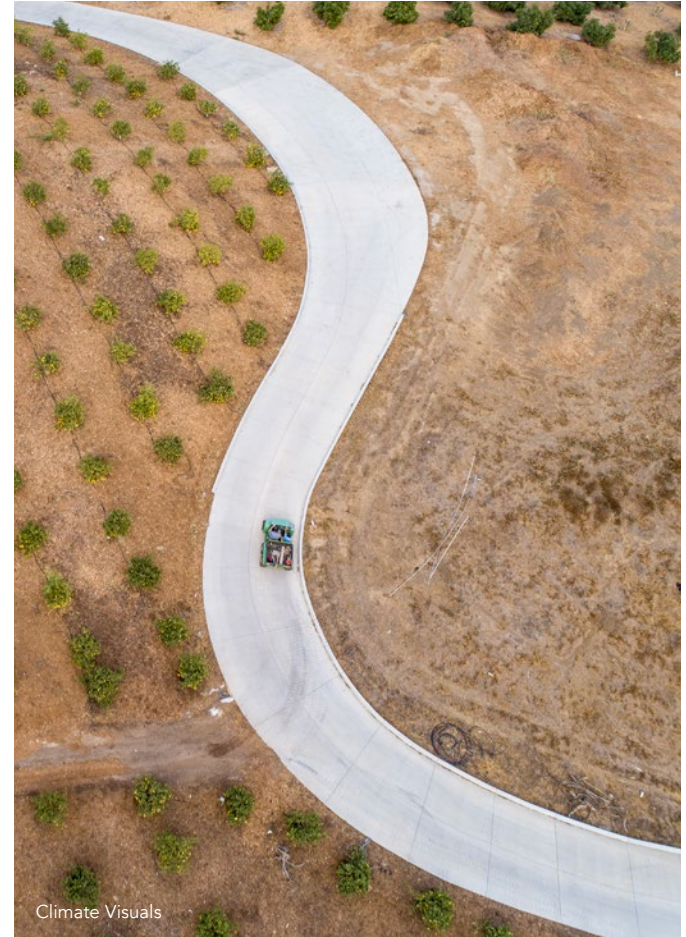
Guia educativa sobre migracions
a la Mediterrània

EL NOSTRE MEDI, LA NOSTRA LLAR

La història de la humanitat es remunta a uns 3,9 milions d'anys, quan uns petits primats, els australopitecs, van decidir caminar sobre dues cames i abandonar les capçades dels arbres per començar a explorar les possibilitats que els oferia el sòl. Aquest fet no va ser pas fortuït: per a moltes persones expertes va ser la resposta adaptativa a un canvi climàtic que va ocasionar que les zones boscoses d'Àfrica es convertissin en praderies. Per aquest motiu **els nostres antecessors van adaptar-se a una nova realitat climàtica per tenir majors garanties de sobreviure.**

Des d'aquell moment en què vam abandonar el nostre mode de vida arborícola, **la humanitat s'ha dedicat a explorar valls i muntanyes, arxipèlags i continents, mars glaçats i deserts abrasadors, colonitzant gairebé tot el planeta.**

Un dels principals motius per migrar i adaptar-se, i segurament el més important, ha estat la variació de les condicions ambientals. La disponibilitat d'aliments i d'altres recursos naturals, així com els canvis de temperatures i els fenòmens meteorològics, han impulsat migracions al llarg de milions d'anys. **L'ésser humà sempre s'ha desplaçat a la recerca de millors condicions de vida arreu del món i al llarg de la història,** i aquest neguit forma part de la nostra essència com a espècie.

MEDI AMBIENT I MIGRACIONS

Els canvis en el medi, ja siguin ocasionats per les dinàmiques de la natura o bé per l'acció humana, són molt diversos i poden produir **migracions temporals o permanents** segons la seva tipologia. Hi ha persones que es veuen forçades a migrar, però volen tornar a casa en tan bon punt els problemes s'hagin solucionat, però també n'hi ha que decideixen viure una nova vida en un lloc diferent.

Actualment, **les migracions ambientals són una de les principals tipologies de migracions al món**. Amb tot, encara no hi ha un registre clar d'aquests fenòmens, degut a la diversitat de factors que poden produir aquests desplaçaments forçats i a la manca d'importància que se li ha donat a aquest tema, fins que no s'ha reconegut internacionalment l'emergència climàtica.

Si parlem en termes de desplaçaments interns (aquelles migracions forçoses on les persones no abandonen el seu país d'origen), dels quals disposem un registre més complet, és clar que **el major motor d'aquest tipus de migracions es deu als motius relacionats amb desastres ambientals** (26,4 M de persones), per sobre dels desplaçaments forçats per conflictes i violència (20,5 M de persones)¹.

Vista aèria del poble de Newtok, Alaska /
Vlad Sokhin - Panos Pictures

Un refugi familiar al terrat de casa en una inundació a Bangladesh /
Creative Commons, cc by-nc-nd 4.0 - Muhammad Amdad Hossain

Internal displacements by conflict and disasters in 2023

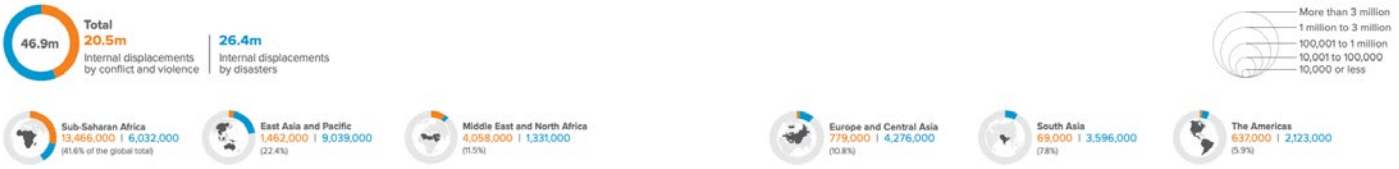
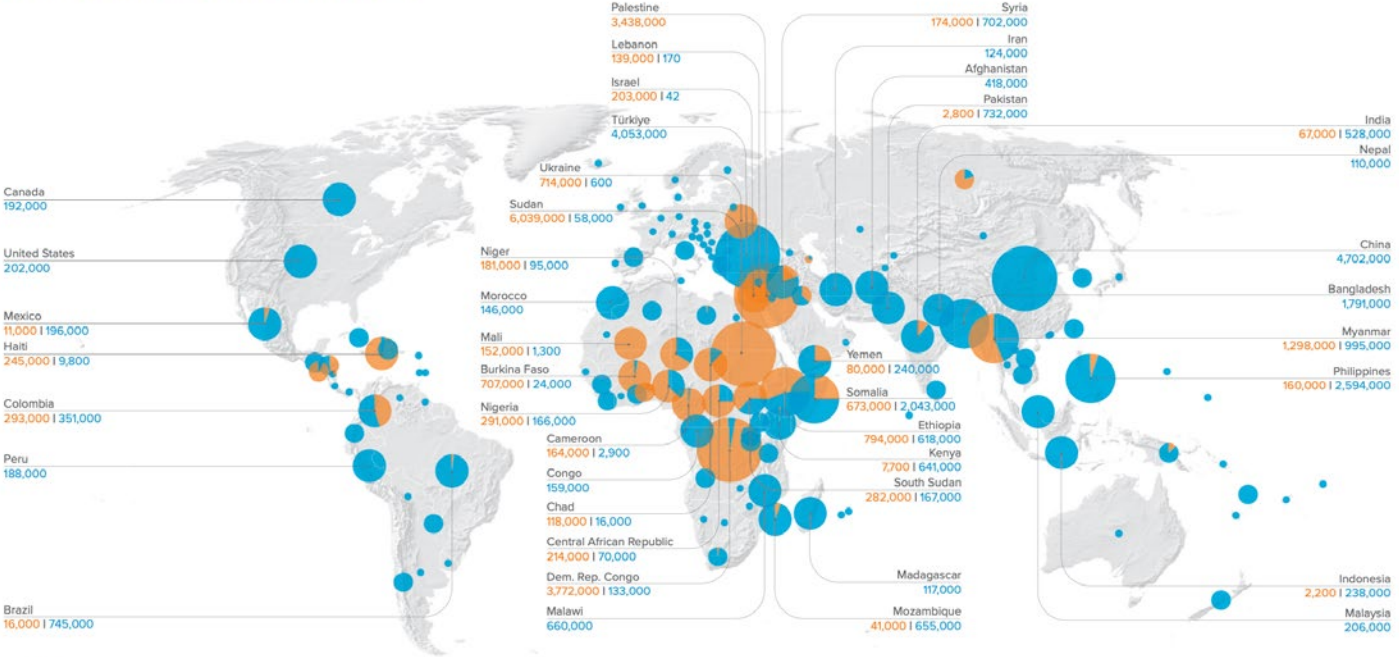

Fig. Mapa amb els desplaçaments interns forçats per conflictes violents i per desastres meteorològics i geofísics / IDMC

1 https://api.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/IDMC_GRID_2023_Global_Report_on_Internal_Displacement_LR.pdf

FUGIR DE LA CRISI ECOLÒGICA

La Organització Internacional per a les Migracions (IOM-UN) defineix una migració ambiental com un moviment de persones que, per **canvis sobtats o progressius al medi ambient que afecten negativament les seves vides, es veuen obligades a abandonar els seus llocs de residència habitual**, de manera temporal o permanentment i es desplacen dins o fora del país d'origen². Actualment, el planeta està vivint una **crisi ecològica ocasionada per l'acció de l'ésser humà**. Aquesta situació d'emergència, causada per sobrepassar els límits planetaris, **és el motiu principal de l'auge d'aquest tipus de migracions**.

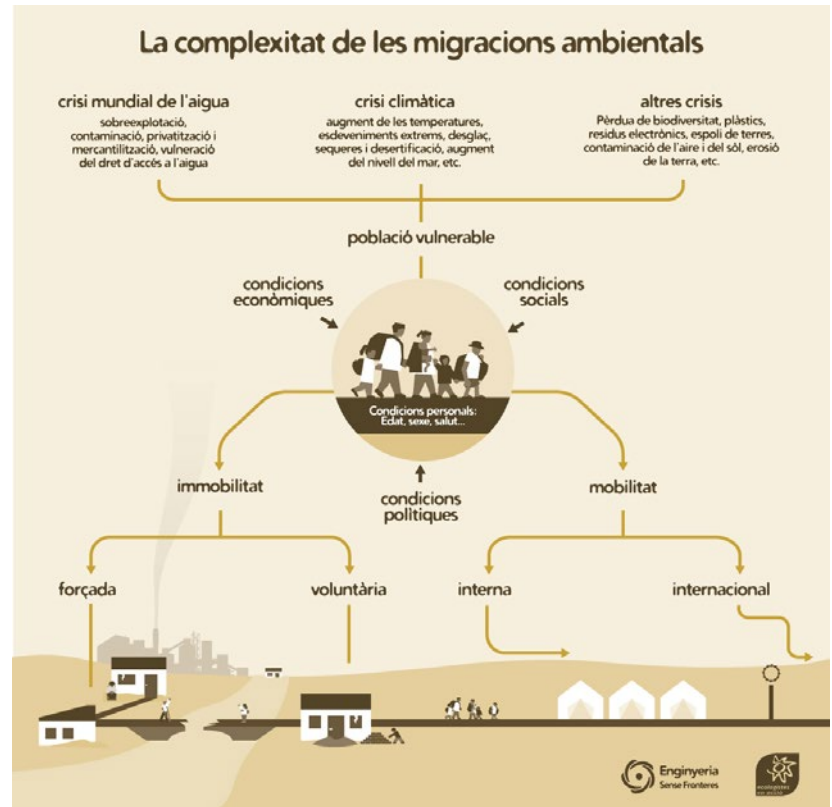

Fig. Esquema sobre la complexitat de les migracions ambientals / **Ecologistes en Acció i Enginyeria Sense Fronteres**.

² https://environmentalmigration.iom.int/sites/g/files/tmzbd11411/files/iml_34_glossary.pdf

Existeixen diferents termes que es refereixen a les diferents causes o impactes de les migracions ambientals, com migracions climàtiques, refugiats climàtics, refugiats ambientals o desplaçament per catàstrofes. El canvi climàtic és un dels elements fonamentals que contribueixen als desastres relacionats amb la meteorologia (sequeres, huracans, etc.), però en referir-nos a les **migracions ambientals, incloem totes aquelles migracions que no es deuen només al canvi climàtic**, sinó també a:

DEGRADACIÓ GRADUAL DEL MEDI PER ACTIVITATS ECONÒMIQUES

- Macrogranges
- Monocultius
- Mineria
- Explotació de recursos pesquers
- Extracció hidrocarburs
- Tala de boscos

Producció de plàstics i altres activitats industrials que produeixen la contaminació de l'aigua i l'aire

IMPACTES DEL CANVI CLIMÀTIC

- Esllavissades
- Pujada del nivell del mar
- Augment de temperatures
- Augment en la magnitud i la freqüència d'esdeveniments meteorològics extrems com sequeres

Inundacions, huracans, tempestes o incendis derivats de les emissions dels països més rics i de les empreses transnacionals

ACCIDENTS INDUSTRIALS

- Abocaments
- Inundacions
- Explosions
- Esfondraments

Contaminació radioactiva i incendis, entre d'altres impactes

MACROPROJECTES QUE DESPLACEN LA POBLACIÓ I ACAPAREN RECURSOS

- Practiques industrials agrícoles i ramaders
- Preses
- Transvasaments
- Centres industrials

Desplegament de megaparcs d'energies renovables i altres usos del territori que expulsen la població, ja sigui per l'ocupació de l'entorn on habiten, ja sigui perquè esgoten o privatitzen els recursos necessaris per al manteniment de la vida i les societats

Aquest marc d'anàlisi permet identificar qui són els responsables d'aquests desplaçaments forçats. Els actors que produeixen moltes d'aquestes migracions són fàcils d'assenyalar (empreses transnacionals, governs, fons d'inversió, etc.) i les persones afectades són fàcils d'identificar, ja que pateixen uns impactes que són senzills de detectar.

En canvi, si ens fixem només amb les migracions relacionades amb el canvi climàtic, delegar responsabilitats és més complex, ja que **els canvis derivats de l'emergència climàtica són progressius en el temps i molt difusos** (pujada gradual del nivell del mar, increment dels períodes de sequera, augment en la freqüència de grans tempestes) i és difícil assenyalar un actor concret com a responsable, ja que els gasos d'efecte hivernacle s'emetten a nivell global.

De fet, a banda de la contribució del canvi climàtic a augmentar els impactes dels fenòmens meteorològics, moltes de les causes de desplaçament forçat ambiental es deuen a **l'activitat extractivista d'empreses transnacionals dels països rics** que produeixen el col·lapse dels ecosistemes i dels mitjans de subsistència. Les persones defensores del medi ambient (i dels drets humans) són aquelles persones que es dediquen a protegir el territori i la natura contra aquestes pràctiques extractivistes i s'enfronten als grans poders econòmics.

Cal recordar que algunes d'aquestes activitats que actualment es duen a terme als països del Sud global, en el passat es duïen a terme als països del Nord global, que en veure els impactes que això produïa a la salut de la seva ciutadania van començar a fer lleis ambientals que restringien aquestes activitats.

El resultat d'aquestes polítiques va ser la **deslocalització** (el trasllat de l'activitat industrial a un altre país per abaratir costos) de les empreses del Nord cap al Sud global, on aquesta legislació és molt laxa o inexistent. Aquest fet ocasiona unes **grans desigualtats a nivell global i una situació de greu d'injustícia a nivell ecològic i social**, ja que els països del Sud global reben els impactes de l'activitat industrial per produir béns i recursos que consumim als països del Nord global.

Pescadors al Senegal / Carsten ten Brink

DEUTE AMBIENTAL AL SUD GLOBAL

El canvi climàtic està canviant profundament la situació política, econòmica i social. Cada cop és més evident que els efectes del canvi climàtic poden agreujar les divisions i vulnerabilitats, i que les pràctiques extractivistes traslladen els problemes ambientals als països més empobrits, alimentant així la violència i la inseguretat. Però també ho és que **molts països del Nord global, com els països del sud d'Europa, també són vulnerables i poden arribar a patir desplaçaments forçats en un futur proper.**

En molts dels països més vulnerables al canvi climàtic, la fragilitat i els conflictes debiliten els mecanismes d'adaptació. De fet el continent africà i l'Orient Mitjà i l'Extrem Orient són alguns dels territoris amb majors quantitat de desplaçaments interns relacionats amb fenòmens meteorològics, alhora que concentren una gran quantitat de conflictes armats.

La crisi ecològica pot contribuir a l'augment dels conflictes bèl·lics en la mesura que augmenta la competició per recursos escassos, es produeixen desplaçaments massius de població i es generen tensions relacionades amb la gestió dels recursos naturals com l'aigua i les terres cultivables. És essencial abordar aquests problemes de manera col·lectiva i cooperativa per mitigar els riscos de conflicte, així com garantir marcs reguladors i institucionals per protegir a les poblacions.

Les inundacions afecten persones, una casa gairebé submergida / Creative Commons, CC BY-NC-ND 4.0 - Climate Visuals Countdown

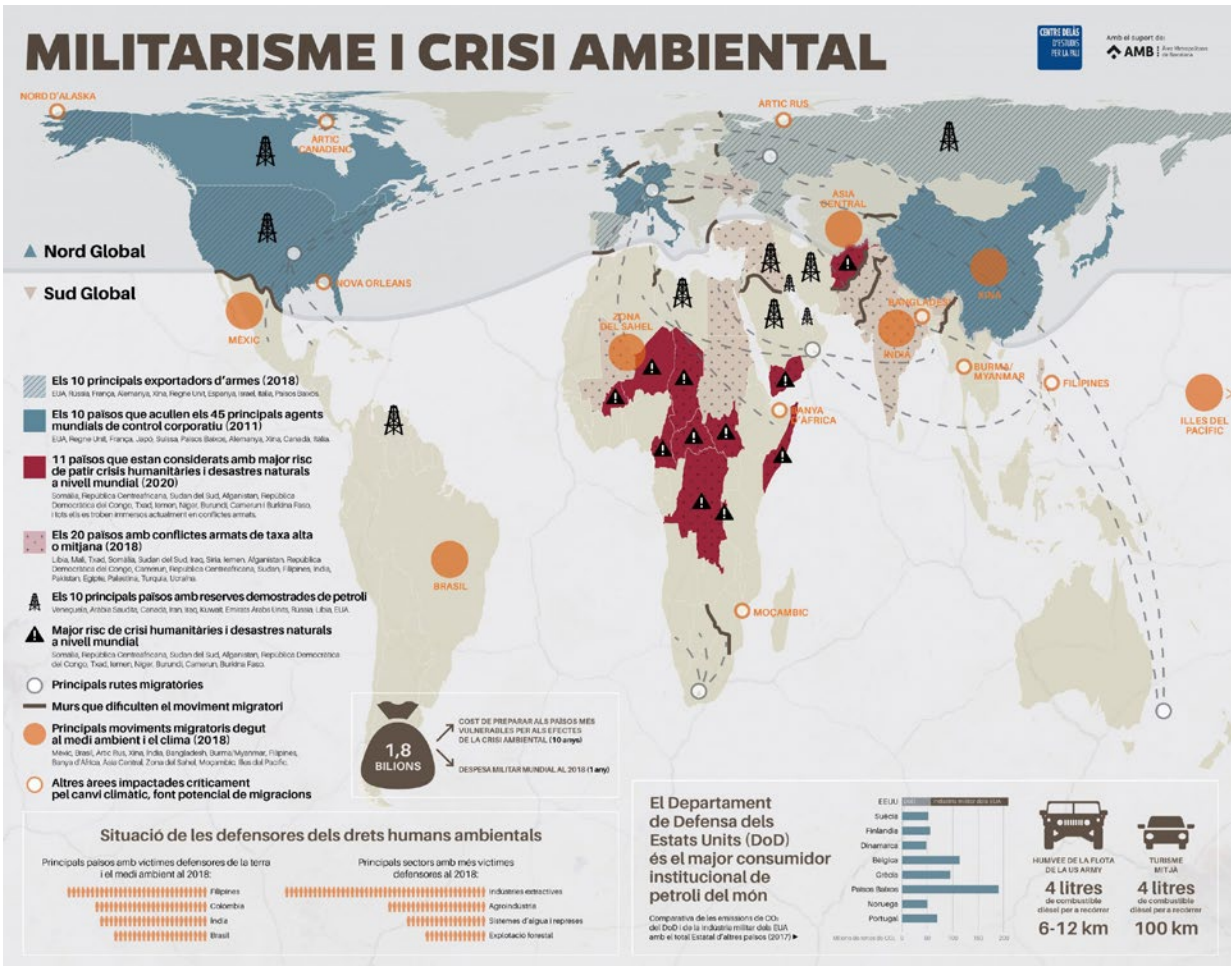

Fig. Mapa de militarisme i crisi ambiental / Centre Delàs

El deute ecològic és el deute dels països industrialitzats cap a altres països a causa de la desposseïció al passat i al present dels seus recursos naturals. És a dir, és el deute dels països rics per l'espoli als països que van ser colonitzats, al qual s'afegeix el deute acumulat per la deslocalització de la degradació ambiental a la resta del planeta per dipositar els residus del seu model econòmic.

Però la realitat és que actualment encara existeixen relacions de poder desiguals entre països, i el model econòmic capitalista es manté gràcies a les practiques de neocolonialisme amb el Sud global. **Són noves estratègies d'explotació i desposseïció que continuen augmentant el deute ecològic dels països del Nord global i que són necessàries per mantenir l'actual model de producció i consum de les societats més enriquides.**

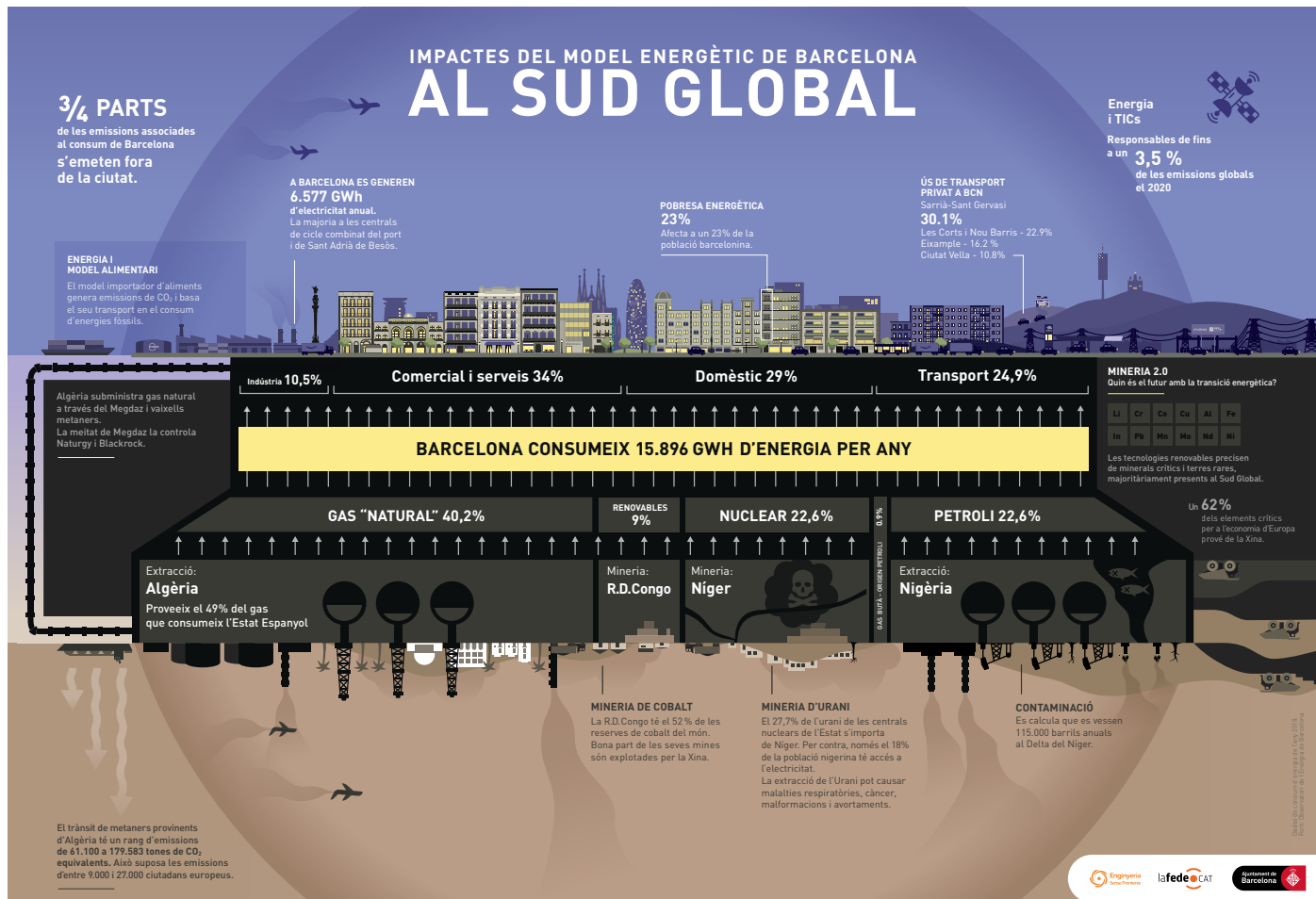

Fig. Impactes del model energètic de Barcelona / Aj. de Barcelona

MIGRACIONS AMBIENTALS I DESIGUALTATS DE GÈNERE

Com amb la resta de dimensions de la vida, el gènere genera desigualtats entre les persones que pateixen desplaçaments forçats pel deteriorament del seu medi. De fet, **les dones pateixen una doble injustícia a causa dels efectes de la crisi ecològica i les diferències de gènere.**

En moltes societats, **les dones són en realitat les guardianes dels recursos naturals** i juguen un paper important en la construcció de la capacitat de resiliència local i en la gestió de les vulnerabilitats socioeconòmiques ocasionades pels riscos naturals i provocades per l'acció humana. De fet, les dones són agents del canvi als països d'origen i el seu paper en la resistència al canvi climàtic és fonamental, per la qual cosa s'hauria de visibilitzar-les i afavorir la seva inclusió en els programes de construcció de pau i en contextos postcrisi.

Dones recollint aigua a Bangladesh /
Abir Abdullah - Climate Visuals

Però també **reben tota una sèrie de violències que es deuen a la seva condició de dones en societats patriarcal**³. Alguns exemples:

- **LA DESIGUALTAT d'accés a la terra i a la propietat** impossibilita l'autonomia de les dones i posa en risc la seva seguretat alimentària.
- **LA SOBRECÀRREGA de treball domèstic** a causa dels desastres que malmetin la llar i els mitjans de subsistència.
- **EL MENOR accés a l'educació i la formació** per les nenes en contextos de crisi, on es prioritza que els nens vagin a l'escola.
- **LES VIOLÈNCIES, els abusos i els matrimonis infantils** que s'originen en contextos de pobresa i precarietat a causa d'algun desastre.
- **LA CRISI de masculinitat que es tradueix en violència domèstica**. Afecta els homes que proveeixen econòmicament la llar i en contextos de desastre perden la feina o els mitjans de subsistència.
- **ELS ROLS socials que dificulten la supervivència** en contextos de crisi humanitària, com la manca de capacitats o la manca d'alimentació de les dones i nenes.
- **EL PROBLEMA de l'aigua**: al món les dones són les que majoritàriament s'encarreguen de portar l'aigua a les llars. En contextos de crisi el camí que han de fer es pot fer molt més llarg (permetent violències pel camí, i generant una major dedicació de temps i esforç físic a aquesta tasca) i pot ser que l'aigua sigui més escassa o de menor qualitat (podent traduir-se en violència domèstica).

³ Felipe, B. (2022). Migraciones climáticas. Sobre desigualdades, mitos y desprotección. ISBN: 978-84-96504-45-5

ACTIVITATS

EMERGÈNCIA ECOLÒGICA

DEFENSORES DEL MEDI AMBIENT

Hi ha heroïnes i herois que planten cara als problemes generats pel canvi climàtic i les pràctiques extractives de les empreses del país més enriquits. S'enfronten als poders econòmics més poderosos, posant la seva energia i els seus cossos per defensar les seves llars, els seus territoris i la natura. Aquestes persones desafortunadament són perseguides per aquests grans poders, que busquen eliminar tota forma de resistència, per tal de poder explotar els recursos i enriquir-se a costa de la degradació ambiental.

Edat recomanada: de 9 a 12 anys

Temps aproximat: 1 hora

Objectius educatius:

- Prendre consciència sobre el rol de les persones defensores ambientals
- Reflexionar sobre les injustícies que es donen globalment
- Reflexionar sobre els motius que contribueixen a les migracions ambientals

Materials necessaris:

- Ordinador i projector d'imatges
- Mocadors de 2 colors
- Una corda
- Pintura per la cara de colors vius i de color gris
- Normes impreses per repartir als grups

1. Què són les defensores del medi ambient?

- Per introduir qui són les persones defensores del medi ambient **visualitzant un vídeo**.
- Un cop introduït aquest concepte debatrem una mica sobre què significa i introduïrem **les defensores** que també hi poden haver al Nord global.

Reflexionem-hi

- Coneixem casos de persones defensores?
- És justa la seva situació?
- Ens sembla que la seva tasca és important?
- Creiem que és possible que nosaltres mateixes, o persones properes, podríem ser defensores?

2. Fem de defensores

Jugarem a un joc similar al d'arrancar cues. Ens dividirem en dos grups: les Defensores del medi ambient i les Empreses estrangeres. Els dos grups s'allunyan un de l'altre i es delimitaran 2 espais amb una corda i s'explicaran les normes comunes. Un cop cada grup estigui al seu espai llegiran les normes específiques (només les normes que li pertocuen) i després es donarà l'avís per començar el joc.

Normes comunes:

- Només es pot robar mocadors d'1 en 1 (no val agafar-ne més d'un a la mateixa persona en el mateix moment).
- Et poden robar, mentre estan robant. Mentre tinguis un mocador a la mà o a la cintura, continues jugant.
- Els grups poden tenir algunes normes diferents.
- El joc s'acaba quan un grup aconsegueix totes les cues o quan han passat 20 minuts.

DEFENSORES DEL MEDI AMBIENT	EMPRESSES ESTRANGERES
Caracterització:	
<ul style="list-style-type: none"> • Portarem la cara pintada amb colors vius. • Volem defensar el nostre espai i els nostres recursos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Portarem la cara pintada de color gris. • Volem emportar-nos els recursos naturals.
Normes específiques del grup (no les podran veure fins que estiguin en grups separats):	
<p><i>Portarem 2 mocadors de color verd a la cintura.</i></p> <p>ROBAR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si robem un mocador gris, l'hem de llançar al terra. • Si robem un mocador verd, ens el podem posar o donar-li a alguna altra persona que no estigui eliminada. <p>QUEDAR-SE SENSE MOCADOR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si ens quedem sense mocador, quedem eliminats fora de l'espai de joc. Però si quan se'n van trobem un mocador gris al terra, el podem recollir i quedar-nos-el. <p>ON ENS MOVEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • No podem sortir del nostre territori. Si en sortim, ens penalitzen amb 10 segons sense jugar. 	<p><i>Portarem 2 mocadors de color gris a la cintura.</i></p> <p>ROBAR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si robem un mocador verd, en el podem posar. • Si trobem un mocador gris al terra, ens el podem posar o el podem donar a una companya o company que no tingui cap mocador. <p>QUEDAR-SE SENSE MOCADOR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si ens quedem sense mocador, quedem eliminats fora de l'espai de joc. Però ens poden reviure. <p>ON ENS MOVEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podem sortir del nostre territori lliurement. <p>Les normes de les Defensores del medi ambient són: Portaran 1 mocador de color verd a la cintura.</p>

DEFENSORES DEL MEDI AMBIENT	EMPRESAS ESTRANGERES
	<p>Les normes de les Defensores del medi ambient són:</p> <p><i>Portaran 1 mocador de color verd a la cintura.</i></p> <p>ROBAR</p> <ul style="list-style-type: none">• Si roben un mocador gris, l'han de llançar al terra.• Si roben un mocador verd, se'l poden posar. <p>QUEDAR-SE SENSE MOCADOR</p> <ul style="list-style-type: none">• Si es queden sense mocador, queden eliminats fora de l'espai de joc. Però si quan se'n van troben un mocador gris al terra, el poden recollir i quedar-se'l. <p>ON ENS MOVEM</p> <ul style="list-style-type: none">• No poden sortir del seu territori. Si surten, tenen una penalització de 10 segons sense jugar.

Reflexionem-hi

- Com s'han sentit les defensores del medi ambient quan han entès les normes diferents?
- Com s'han sentit les defensores del medi ambient quan s'han assabentat que les empreses estrangeres coneixien totes les normes i elles no?
- Sabíeu que les empreses coneixen totes les lleis i en moltes ocasions les defensores no tenen cap formació acadèmica?
- Com s'han sentit les empreses estrangeres durant el joc?
- Ens ha semblat just com ha funcionat el joc?
- Com es poden sentir les persones defensores o les persones migrants per motius ambientals? Quina actitud ha de tenir la societat que acull amb les persones que arriben de fora?

Vista general de la badia d'Elliott i el port de Seattle / Creative Commons, CC BY-SA 2.0 - Jason Dirks

MILLOREM EL MÓN, CANVIEM ELS NOSTRES HÀBITS

Els nostres hàbits tenen un gran impacte a nivell global. La roba que consumim, els aliments que mengem, els mòbils que comprem o l'energia que utilitzem, entre d'altres, tot té relació amb el medi i les condicions de vida de les persones d'on s'han extret els recursos naturals o d'on s'han manufacturat els productes.

Edat recomanada: de 12 a 16 anys

Temps aproximat: 1 hora 30 minuts

Objectius educatius:

- Reflexionar sobre els impactes dels nostres hàbits de consum.
- Cercar alternatives de consum conscient que siguin justes a nivell ecològic i social.
- Reflexionar sobre les experiències amb perspectiva de justícia global.
- Utilitzar les eines digitals amb perspectiva crítica.

Materials necessaris:

- Dispositius amb connexió a internet.
- Projector d'imatges.

1. Analitzem quina és la nostra petjada ecològica

Per tal d'entendre quin és l'impacte de les nostres activitats i dels nostres hàbits de consum, realitzarem l'anàlisi de la petjada ecològica per grups. Emprarem la metodologia que proposen al **Footprint Calculator**.

Es pot fer en grup o individualment. Un cop tinguem els resultats, podrem fer la **comparativa** de les nostres petjades ecològiques amb les mitjanes de la resta de països:

Reflexionem-hi

- Quins països són els que tenen major petjada ecològica i quins tenen menor?
- Quins d'aquests països pateixen els efectes de l'emergència ecològica?
- Quins països tenen relació amb les persones migrants i refugiades que arriben a Europa?
- Quins països estan superant la capacitat del seu territori per mantenir als éssers humans?
- A què es deu?

2. A la recerca d'alternatives!

Després d'haver fet el càlcul de la petjada ecològica, fem una breu reflexió grupal sobre quines activitats realitzem al llarg de tot un dia i en fem una anàlisi tenint en compte l'origen dels productes que utilitzem i l'impacte ambiental que té. Anotem en un llistat 5 activitats o productes que creiem que podríem millorar o buscar alternatives.

Després revisarem alguns dels criteris sobre el consum conscient que podem trobar [aquí](#).

En grups buscarem a internet la manera de reduir la petjada ecològica d'aquestes 5 activitats o productes que haguem seleccionat. Pot ser que no trobem cap alternativa per millorar-ne algunes, o bé que en trobem moltes o que trobem falses solucions. L'objectiu és identificar pràctiques i canvis d'hàbits que contribueixen a generar una millora els impactes negatius als Sud global que puguin estar relacionats d'alguna manera amb les migracions ambientals.

Es recomana utilitzar els següents conceptes per fer la recerca:

ètic/a

economia social i solidaria

consum conscient

agroecològic

km0

comerç just (fair trade)

producte local

ecològic

Reflexionem-hi

- Ha estat difícil trobar aquestes alternatives?
- És viable fer us d'aquestes alternatives?
- A qui beneficien?
- De quina manera milloren la situació de les persones migrants?

EL VIATGE

La situació de les migrants ambientals pot ser diversa i complexa, i inclou factors com sequeres, inundacions, desertificació, incendis forestals o l'increment del nivell del mar, entre d'altres. Les migrants ambientals es veuen obligades a abandonar les seves llars i buscar refugi en altres regions a causa de les dificultats que afronten en el seu entorn. El viatge cap a un nou lloc pot ser perillós i incert, sovint marcat per la falta de recursos i la inseguretat en el camí. Mitjançant aquest joc teatral ens posarem a la pell dels personatges i explorarem els motius que els porten a deixar les seves llars, els reptes que afronten durant el viatge i les seves experiències en arribar a un nou entorn.

Edat recomanada: de 12 a 16 anys

Temps aproximat: 1 hora 30 minuts

Objectius educatius:

- Fomentar la comprensió i l'empatia envers les persones migrants ambientals.
- Trencar els mites associats amb la migració.
- Promoure una cultura d'acollida i respecte cap a la diversitat.

Materials necessaris:

- Targetes de personatge per a cada grup, amb una breu descripció de la seva situació com a migrant ambiental.
- Dispositius amb connexió a internet.
- Projector d'imatges.
- Elements de suport visual, com fotografies o vídeos relacionats amb la migració ambiental al Mediterrani (opcional).

1. L'experiència de la migració ambiental

Iniciarem l'activitat explicant el concepte de migració ambiental situant-lo a través de la visualització d'algun d'aquests vídeos:

- Recomanat per als **més petits**
- Recomanat per als **més grans**
- Recomanat per a **grans i petits**

Reflexionem-hi

- Coneixem casos de persones que s'hagin vist forçades a migrar per temes ambientals?
- És justa la seva situació?
- Creiem que és possible que nosaltres mateixes, o persones properes, puguem arribar a ser migrants per aquestes causes?

Dona asseguda a l'ombra d'una enorme arrel d'arbre amb arrels aèries, en condicions de sequera / Ross Huges - Creative Commons

2. Posem-nos en la seva pell

A continuació, a cada grup li tocarà un personatge que s'hagi vist forçat a migrar, identificant i representant quines són les seves motivacions, dificultats i reptes a l'hora d'emprendre el seu viatge. A continuació teniu alguns exemples de personatges pel joc:

1. Nadia, 14 anys, d'Algèria:

A. Motiu de la migració: La seva família ha perdut les seves terres a causa de la desertificació. Busquen refugi en una ciutat costanera on esperen trobar feina i un futur més segur.

B. Reptes en el viatge: Deixar enrere la seva comunitat i les seves arrels, buscar una nova llar en un entorn desconegut, enfrontar-se a la inseguretats durant el viatge.

2. Mateo, 16 anys, de Grècia:

A. Motiu de la migració: La seva família ha perdut la seva casa a causa d'un incendi forestal devastador. Busquen un lloc segur on reconstruir les seves vides.

B. Reptes en el viatge: Navegar pel mar en un petit vaixell improvisat, enfrontar-se a la incertesa de l'arribada a una nova costa, buscar ajuda i refugi en un país estranger.

3. Aisha, 12 anys, de Síria:

A. Motiu de la migració: La seva família ha hagut de fugir de la guerra civil i ara s'enfronta a la manca d'aigua i alts nivells de contaminació a la seva regió.

B. Reptes en el viatge: Travessar fronteres tancades i zones de conflicte, trobar seguretat i refugi en països veïns, adaptar-se a un nou entorn cultural i lingüístic.

4. Luca, 15 anys, d'Itàlia:

A. Motiu de la migració: La seva família ha perdut la seva llar a causa de les inundacions provocades per l'increment del nivell del mar. Busquen un lloc elevat on viure.

B. Reptes en el viatge: Trobar un lloc segur en un terreny elevat, enfrontar-se a la pèrdua dels vincles comunitaris i familiars, així com la pèrdua econòmica que suposa perdre la seva llar i buscar-ne una de nova.

5. Mbaye, 13 anys, Senegal:

A. Motiu de la migració: La seva família es dedicava a la pesca i la venda de peix, però els vaixells vinguts d'Europa han exhaurit tots els peixos. Busquen un nou lloc on poder guanyar-se la vida i aprofitaran la seva barca per anar a les illes Canàries.

B. Reptes en el viatge: Navegar per l'oceà Atlàntic amb una petita barca, trobar seguretat i refugi en un país veí.

6. Laia, 12 anys, Catalunya:

A. Motiu de la migració: La seva família vivia al delta de l'Ebre, on es guanyava la vida cultivant arròs. A causa de les preses que bloquegen els sediments que baixen pel riu, els temporals cada cop més freqüents i la pujada del nivell del mar, el Delta s'ha inundat. Busquen un nou lloc on anar a viure.

B. Reptes en el viatge: Deixar enrere la seva comunitat i les seves arrels, buscar una nova llar en un entorn desconegut, enfrontar-se la pèrdua econòmica que suposa perdre la seva llar i buscar-ne una de nova.

Enllaç a les targetes dels personatges de l'activitat EL VIATGE

Reflexionem-hi

- Què fariem si haguéssim d'anar-nos-en nosaltres en aquesta situació?
- Quins reptes o perills es poden trobar en el seu viatge?
- Quins problemes poden trobar en el país al que arribin?
- Com serà l'acollida?

3. Representem el viatge

Després d'haver-hi reflexionat, cada grup haurà de preparar una representació sobre el seu personatge, es farà mitjançant diverses escenes que il·lustren situacions que han d'afrontar al llarg de la travessia. A continuació teniu les escenes suggerides:

Escena 1: LA PARTIDA

El moment en què els personatges decideixen deixar enrere les seves llars a causa de desastres naturals o canvis climàtics.

Escena 2: EL VIATGE

Les dificultats i els reptes que enfronten durant el viatge cap a un nou lloc.

Escena 3: L'ARRIBADA

L'adaptació a un nou entorn, la recerca de refugi i la integració a la comunitat.

En funció del temps disponible cada grup pot representar les tres escenes o bé representar-ne només una (cada grup pot escollir quina escena vol).

Després de les representacions, farem una discussió sobre les experiències dels personatges i els motius que els impulsen a migrar. Posarem en comú els sentiments i les emocions experimentats durant l'activitat i farem una reflexió sobre les problemàtiques ambientals i la importància de trencar els mites de la migració i promoure una cultura d'acollida i empatia envers les persones migrants.

Reflexionem-hi

Quines similituds i diferències veiem entre els casos? Creiem que són casos que podrien ser reals? Com ens hem sentit en veure les diferents representacions? Podem evitar aquests problemes ambientals? Com podem contribuir a l'acollida d'aquestes persones?

MIGRACIONS AMBIENTALS AL MEDITERRANI

Les migracions ambientals al Mediterrani són un fenomen creixent a mesura que els efectes de la crisi ecològica es fan més evidents. Les comunitats costaneres i insulars d'aquesta regió es veuen cada vegada més afectades per amenaces com l'augment del nivell del mar, l'erosió costanera, les sequeres, els incendis forestals i altres fenòmens naturals extrems. Les persones que es veuen obligades a abandonar les seves llars a causa de condicions ambientals adverses sovint es troben en situació de vulnerabilitat, amb dificultats per accedir a refugi, alimentació, aigua potable i altres necessitats bàsiques.

Edat recomanada: de 15 a 18 anys

Temps aproximat: 2 hores

Objectius educatius:

- Explorar les migracions ambientals al Mediterrani.
- Analitzar les seves causes i conseqüències.
- Generar un diàleg obert i col·laboratiu per explorar noves maneres d'abordar la problemàtica de les migracions ambientals al Mediterrani.

Materials necessaris:

- Recursos d'investigació (articles de notícies, informes, estudis, etc.) o dispositius amb connexió a internet.
- Fulls de paper i llapis per prendre notes
- Mapamundi (físic o digital)

1. Les migracions ambientals al Mediterrani

Iniciarem l'activitat explicant el concepte de migracions ambientals situant-lo en el context del Mediterrani i presentarem breument alguns casos concrets de zones de tensió, enteses com a territoris en els quals per molts factors són més vulnerables a les migracions ambientals en el present o en el futur.

Tot seguit, en grup proporcionarem temps per investigar i debatre les causes i conseqüències de les migracions ambientals al Mediterrani i identificar zones de tensió. Utilitzarem recursos com articles de notícies, informes científics i estudis sobre el tema. Prendrem nota sobre els factors que contribueixen a aquestes migracions i els efectes que tenen sobre les persones i les comunitats.

Un cop hàgim recopilat informació sobre les causes i conseqüències de les migracions ambientals, triarem una les zones de tensió identificades per aprofundir-hi.

Ens preguntarem quins són els altres factors que generen tensió a la regió, tals com conflictes bèl·lics, manca de control sobre els recursos naturals, conseqüències de la crisi ecològica, etc. Debatrem sobre els factors que contribueixen a la tensió en aquesta regió específica.

Cada grup fa una breu explicació de l'anàlisi de la regió escollida.

Reflexionem-hi

- Quins són els efectes de la crisi ecològica que s'observen al Mediterrani i com afecten les migracions ambientals?
- Quins són els ecosistemes marins i terrestres més afectats per l'emergència ecològica al Mediterrani i com això influeixen les migracions humanes?
- Com afecta la degradació ambiental i la pèrdua de recursos naturals a les oportunitats d'ocupació i subsistència de les persones migrants en les comunitats costaneres i insulars del Mediterrani?

2. Pluja d'idees per al canvi

En grup farem una pluja d'idees plantejant-nos diverses solucions possibles per abordar les migracions ambientals al Mediterrani. Les nostres idees poden incloure una diversitat d'aspectes, com ara la mitigació del canvi climàtic, la preservació dels ecosistemes marins i terrestres, la millora de les polítiques migratòries, l'ajuda humanitària o la cooperació internacional, entre altres. Hem de ser creatives i pensar en solucions tant a curt com a llarg termini, tenint en compte les dificultats, els impactes potencials i els reptes de les diferents solucions.

Cada grup tindrà l'oportunitat de defensar les seves idees, presentar els arguments a favor de les seves solucions i respondre preguntes de les altres participants. Després del debat, compartirem les nostres impressions i reflexions sobre les solucions presentades i discutirem com podem contribuir a abordar les migracions ambientals al mediterrani des de les nostres pròpies capacitats i contextos.

Reflexionem-hi

- Quines solucions innovadores es poden implementar per abordar l'emergència ecològica al Mediterrani i reduir les migracions ambientals?
- Quins aprenentatges podem obtenir de les experiències i els coneixements de les pròpies persones migrants per millorar les polítiques i les respostes davant de l'emergència ecològica al Mediterrani?

Un projecte de:

Amb la participació de:

Amb el suport de:

